



Sportski susreti zaposlenih - Budva 2023.



Novi saziv Odbora direktora

Mirsad Džudžević
predsjednik

str. 2

Sektor za mjerjenje

Gubici u avgustu
9,67 odsto

str. 6

Sektor za upravljanje

Poboljšani koeficijenti
pouzdanosti

str. 7

Novi saziv Odbora direktora CEDIS-a

Mirsad Džudžević predsjednik

U novom sazivu Odbora direktora Crnogorskog elektrodistributivnog sistema su: **Mirsad Džudžević, Rajko Radošević, Brankica Mosurović, Nikola Batrićević i Emir Sijarić.**

Odbor direktora je na prvoj konstitutivnoj sjednici, održanoj 05. jula ove godine, izabrao **Mirsada Džudževića** za predsjednika tog organa upravljanja i rukovođenja Društvom.

Novi članovi Odbora direktora CEDIS-a su i **Brankica Mosurović i Nikola Batrićević.**

MIRSAD DŽUDŽEVIĆ

Džudžević je rođen 1969. godine u Rožajama, gdje je završio osnovnu i srednju školu, dok je osnovne i master studije završio u Skoplju i Beogradu, nakon čega stiče zvanje master menadžera industrijskog menadžmenta.

Radnu karijeru započeo je u Minel d.o.o. Rožaje, gdje je bio direktor u periodu od 1996 – 2006. godine. Nakon toga, obavlja više značajnih funkcija, kako u privredi, tako i u politici. Bio je direktor Bošnjačke stranke, predsjednik Izvršnog odbora Bošnjačkog vijeća u Crnoj Gori, a potom i predsjednik Bošnjačkog vijeća u Crnoj Gori.

Bio je na poziciji menadžera u Bering d.o.o. Rožaje, obavljao je funkciju direktora Direkcije za izgradnju i investicije opštine Rožaje, a bio je i na funkciji predsjednika Odbora direktora Pošte Crne Gore.



Prije izbora za predsjednika Odbora direktora CEDIS-a obavljao je funkciju menadžera Opštine Berane.

Imao je zapaženo djelovanje u upravnim odborima Vik Rožaje, kao i UO Održavanje željezničkih vozni sredstava AD Podgorica.

Gospodin Džudžević posvećen je radu na projektima iz oblasti ljudskih i manjinskih prava gdje je bio uključen u više projekata. Završio je Ljetnju školu mladih

lidera u Strazburu, Lilehameru i Briselu, u organizaciji NDC.

Oženjen je i otac četvoro djece.

-Odgovorno i posvećeno ću raditi u Crnogorskom elektrodistributivnom sistemu i pristupati donošenju odluka i rješavanju svih važnih pitanja iz domena rada naše kompanije. Daću sve od sebe u cilju njenog daljeg razvoja – izjavio je za CEDIS info.



BRANKICA MOSUROVIĆ

Brankica Mosurović rođena je 1975. godine u Pljevljima. Diplomirala je na Fakultetu organizacionih nauka u Beogradu na Odsjeku za menadžment, gdje je stekla i zvanje magistra tehničkih nauka.

Na početku karijere radila je u privatnom sektoru, i to od 2000-2005. god u Industriji mesa "Trojica" d.o.o. Pljevlja kao Marketing menadžer, računovođa. Nakon toga radi kao Menadžer poslovnice – Upravljanje PJ Autobuska stanica, gdje obavlja poslove pripremanja finansijskih izvještaja poslovanja.

Od 2007. do 2010. godine bila je menadžerka turističke agencije u TA "Marjan"

Pljevlja, a naredne dvije računovođa u "BIT LTD" d.o.o. Pljevlja. Od 2012 do 2021. godine radi u Opštini Pljevlja na poslovima starijeg unutrašnjeg revizora i rukovoditeljke Službe za unutrašnju reviziju. U Željezničku infrastrukturu Crne Gore – AD Podgorica prelazi 2022. godine na poziciju rukovoditeljke unutrašnje revizije.

Kao ekspert bila je angažovana na realizaciji više projekata, podržanih i od strane EU i Evropske komisije. Obavljala je i poslove u više nadzornih i upravnih odbora i komisija. Posjeduje sertifikate i licence u oblastima: računovodstva, revizije i finansija.

Brankica govori engleski jezik.

Udata je i majka dvoje djece.

NIKOLA BATRIĆEVIĆ

Nikola Batrićević je rođen 1988. godine u Nikšiću, gdje je završio osnovnu skolu i Gimnaziju Stojan Cerović. Nakon toga završava Fakultet za poslovni menadžment u Beogradu.

Nakon završenih studija bavio se privatnim preduzetništvom, a zatim je do 2017.godine

radio u NVO Centar za zdravstvenu zaštitu na poslovima računovodstva i finansija.

Od 2018. do 2021. godine radi u preduzeću Neksan Nikšić u Sektoru za komercijalne poslove i prodaju.

Od 2021. godine angažovan je od strane Elektroprivrede Crne Gore na projektima izrade i razvoja solarnih elektrana, kao i na pronalaženju načina za njihovo finansiranje iz EU fondova

Od novebra 2022.godine radi u Monteputu u Sektoru opštih poslova i javnih nabavki.

Posjeduje iskustvo u radu na računaru.

Govori engleski jezik.



IMENOVANJA

Novi ljudi nova energija

DIMITRIJE DRAŠKOVIĆ šef Službe za imovinsko pravne poslove

Drašković je rođen 1990. godine na Cetinju. Osnovnu i srednju školu završio je u Nikšiću, a na Pravnom fakultetu Univerziteta Crne Gore diplomirao je 2014. godine.

Radni angažman započeo je u Osnovnom sudu u Podgorici, kao sudijski saradnik. Pravosudni ispit položio je 2016.

godine, a 2017. je kao dobitnik stipendije Ministarstva nauke federalne države Bavorske boravio na Univerzitetu Passau u Njemačkoj.

U CEDIS – u je od 2017. godine, gdje je prvo bio referent za imovinsko – pravne poslove u Sektoru za pravne poslove, a zatim specijalista za imovinsko – pravne poslove. Na poziciju šefa Službe za imovinsko -



pravne poslove imenovan je 03. avgusta.

Dimitrije je oženjen i otac dvoje djece.

RADISAV JELIĆ šef Službe za vođenje projekta

Radisav Jelić rođen je 1996. godine u Beranama. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Andrijevići, a Elektrotehnički fakultet, smjer Energetika i automatika, na Univerzitetu Crne Gore.

Nakon završetka osnovnih studija Radisav je radno iskustvo sticao u privatnom

sektoru, a od novembra 2021. godine je u CEDIS-u, gdje je radio na poslovima Inženjera za analize i izvještavanje II u Službi za vođenje projekata u Sektoru za investicije (tada Sektoru za razvoj).

Od avgusta 2022. godine, u odsustvu šefa Službe za vođenje projekata, obavljao je i poslove iz njegove nadležnosti.

Na poziciju šefa Službe za vođenje projekata imenovan je



21. avgusta.

Radisav je oženjen i otac jednog djeteta.

FILIP ASANOVIĆ šef Službe za održavanje TS 35\X kV i kablova

Filip je rođen 1983. godine u Podgorici, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju, a na ETF-u UCG, smjer Energetika i automatika diplomirao je 2008. godine.

Radni angažman započeo je u „ELING-u“, gdje je obavljao poslove inženjera za projektovanje elektroinstalacija jake struje i usavršavao se iz

oblasti projektovanja i nadzora elektroinstalacija jake struje.

U Elektroprivredu Crne Gore prelazi 2011. godine na radno mjesto inženjera za održavanje u Elektrodistribuciji Cetinje. U CEDIS-u je pokrivaio radno mjesto inženjera, a zatim glavnog inženjera u Službi za održavanje TS 35/x kV i kablova u Sektoru za održavanje 20kV i 35kV.

Tokom radne karijere bio je učesnik brojnih specijalističkih obuka i seminara.



Na poziciju šefa Službe za održavanje TS35/x kV i kablova imenovan je 23. avgusta ove godine.

Filip govori engleski jezik.

INVESTICIJE

Ulaganjima do boljih naponskih prilika i pouzdanijeg napajanja

U cilju poboljšanja naponskih prilika i pouzdanosti napajanja korisnika, kao i smanjenja broja ispada nastavljaju se ulaganja u elektrodistributivni sistem.

Tako su se u avgustu odvijale aktivnosti na pripremi izgradnje TS 35/10 kV „Duklo“ u Nikšiću, za koju je završena izrada i revizija projektne dokumentacije, pribavljena građevinska dozvola i izvođač radova po sistemu „ključ u ruke“ uveden u posao.

Na sekundarnoj mreži puštena je pod napon novoizgrađena TS 10/0,4 kV, 2x630 kVA, „Br. 16“ u Podgorici, sa priključnim vodom i uklapanjem u NN mrežu, a vrijednost projekta iznosi 105 hiljada eura. Takođe je završena rekonstrukcija TS 10/0,4 kV „Gradiošnica“ – NN blok u Tivtu, kao i rekonstrukcija MBTS „Gradiošnica“ u kojoj je zamijenjen SN blok.

Trenutno je u toku rekonstrukcija 10 kilovoltnog dalekovoda „Grnčar“ od ZTS 10/0,4 kV „Bucelj“ do ZTS 10/0,4 kV „Vjeternik“ u Beranama, kao i ugradnja reklozera na 10 kilovoltnim dalekovodima „Bojanići“, „Borovica“, „Pupovići“, „Komini“ i „Zekavica“ u Regionu 7. Ukupna vrijednost navedenih radova iznosi oko 350 hiljada eura.

Takođe je u toku postupak javnih nabavki za realizaciju projekta izgradnje STS 10/0,4 kV 160/50 kVA „Brskut“ u Podgorici, za koju je završena revizija projektne dokumentacije i izabran nadzor nad izgradnjom objekta, kao i za realizaciju projekta uklapanja te trafostanice u 10 kV i NN mrežu. U procesu javnih nabavki je i izgradnja STS 10/0,4 kV, 160 kVA na Cetinju za napajanje pumpne stanice „Oblun“ sa priključnim 10 kV vodom u dužini od 1.700 m, te izgradnja NDTS 10/0,4 kV 2x1000 kVA „Ranžirna stanica 4 Nova“.

Izvođač radova bira se i za izgradnju TS 10/0,4 kV, 1x630 kVA-„Kolomza 3“ u Ulcinju, sa uklapanjem u 10 kV mrežu, kao i priključnog 10 kV kablovskog voda za STS 10/0,4 kV Štojski bunar, te NDTS „Štojski bunar“ 630 kVA i uklapanje u SN mrežu. Na tom nivou je i projekat izgradnje STS 10/0,4 kV „Ratkovići“ u Herceg Novom i projekat izgradnja 10kV kabela „TS 35/10 kV Jezerine -TS 10/0,4 kV Zekova glava“ u Kolašinu, kao i Izgradnja 10 kV podzemnog voda (3xXHE-49/A 1x150mm², 20 kV) od TS „Žičara“ do SM 26 DV 35(10) kV Jezerine - Zekova glava u sklopu privremene sanacije DV 35 kV „Jezerine – Bje-lasica“, u skladu sa zaključcima Vlade Crne Gore.

Privode se kraju pripreme za iz-



gradnju MBTS 10/0,4 kV, 630kVA „Boan“ u Šavniku i priključnog voda 10kV/630kVA, 260m/ u toj varošici, kao i za rekonstrukciju MBTS 10/0,4 kV „Kaonica“ na Žabljaku, gdje će se izgraditi i TS 10/0,4 kV, 630 kVA „Usijek“ sa uklapanjem u 10 kV i NN mrežu i DTS 10/0,4 kV „Šišovik“

Vrijednost navedenih projekata koji su u postupku javne nabavke je oko milion i 100 hiljada eura.

Priprema se projektna dokumentacija za izgradnju još 35 elektroenergetskih objekata širom Crne Gore, čija vrijednost iznosi preko 2,5 miliona eura. Najveća investicija je izgradnja nove MBTS 10/0,4 kV, 2 x 1000 kVA u naselju Kuće Rakića u Podgorici, sa priključnim 10 kV kablom iz TS 110/10 kV „Podgorica 5“ u koju će se uložiti preko pola miliona eura.

SEKTOR ZA MJERENJE

Gubici u avgustu 9,67 odsto

Za prvih osam mjeseci ove godine gubici iznose 10,85 odsto, što je za gotovo jedan procentni poen manje nego u istom periodu prošle godine

Gubici električne energije pokazatelj su ekonomičnosti poslovanja i kvaliteta obavljanja djelatnosti distribucije električne energije u svakom operatoru distributivnog sistema. Stoga je smanjenje gubitaka jedan od važnijih poslovnih ciljeva CEDIS-a koji iz mjeseca u mjesec u tom segmentu poslovanja ostvaruje rekordne rezultate.

Naime, ostvareni nivo gubitaka u avgustu u iznosu od 9,67 odsto je za 0,63 procentna poena niži u odnosu na isti period prethodne godine, kada su gubici iznosili 10,39 odsto.

Gubici za prvih osam mjeseci ove godine iznose 10,85 odsto i smanjeni su u odnosu na isti period 2022. za gotovo jedan procentni poen, i to uz povećanje preuzete energije od 64.585,225 MWh. Ostvarena je ušteda od 19.622,78 MWh, što pomnoženo sa prosječnom cijenom MWh na referentnoj HUPEX berzi (€ 116,89) iznosi gotovo 2,3 miliona eura.

Vaso Zeković, rukovodilac Sektora za mjerenje, kaže da su ključni faktori, koji su doprinijeli smanjenju procenta gubitaka, sprovedene akcije u tom sektoru, koje se prvenstveno odnose na nelegalne korisnike i kontrolu gubitaka na trafo-reonima, ali i na Projekat proširenja III faze AMM-a. Navedene aktiv-

nosti pratila su značajna ulaganja u mrežu na svim naponskim nivoima, prije svega u revitalizaciju SN i NN mreže, a zatim rekonstrukciju niskonaponske mreže, početak pripreme mreže za implementaciju SCADA sistema i slično.



Vezano za nelegalne korisnike, akcija je podrazumijevala obilazak terena u cilju pronalaženja i evidentiranja nelegalnih priključaka koji su unijeti u bazu nelegalnih korisnika u cilju naplate utrošene električne energije.

Tako je Sektor za mjerenje nadležnim službama CEDIS-a dostavio u prethodnih 12 mjeseci preko osam hiljada predmeta, a veliki broj korisnika sa nelegalnim priključcima uveden je u redovan obračun utrošene električne energije, čime je povećana realizovana energija na brojnim trafo-reonima, što je dalje dovelo do smanjenja gubitaka.

A kroz akciju kontrole gubitaka, koja je podrazumijevala konstantan obilazak traforeona i utvrđivanje svih nepravilnosti

na mjernim mjestima, u prošloj i ovoj godini napravljeno je oko 400 obračuna neovlašćene potrošnje, odnosno obračunata je neovlašćena potrošnja koja, izražena u energetske veličinama za taj period iznosi 7.975,964 MWh.

Na pad procenta gubitaka, osim obračuna neovlašćene potrošnje, uticalo je i izmještanje velikog broja mjernih mjesta na kojima nisu ustanovljene konkretne nepravilnosti, ali su kroz logičke kontrole označena kao potencijalno sumnjiva.

Pozitivan efekat na smanjenje gubitaka imali su i radovi na realizaciji Projekta proširenja III faze AMM-a, u okviru kojih je od avgusta prošle godine izmješteno preko trinaest hiljada mjernih mjesta.

SEKTOR ZA UPRAVLJANJE

U prošloj godini znatno poboljšani koeficijenti pouzdanosti sistema

Koeficijent Saidi (System Average Interruption Duration Index) smanjen je za oko 15 odsto u odnosu na prethodnu godinu, a koeficijent SAIFI (System Average Interruption Frequency Index) za oko 36 odsto

Pouzdanost elektrodistributivnog sistema jedna je od važnijih tema u distribuciji električne energije a pokazatelji pouzdanosti SAIDI (prosječno trajanje prekida napajanja po korisniku godišnje) i SAIFI (prosječna učestalost prekida napajanja po korisnikču godišnje) su među najvažnijim pokazateljima koji se koriste kod planiranja, izgradnje i obnove distributivne mreže.

CEDIS kao operator distributivnog sistema je dužan da, shodno Pravilima o minimumu kvaliteta električne energije, kojima su definisani standardni i garantovani nivoi tih pokazatelja, prati i godišnje objavljuje na svojoj internet stranici indikatore pouzdanosti SAIDI i SAIFI za sistem kao cjelinu.

Na osnovu pregleda koeficijenata pouzdanosti za period od 2018. do 2022. godine, po naponskim nivoima i ukupno, može se zaključiti da je tokom

2022. godine značajno smanjen koeficijent SAIFI u odnosu na do tada rekordnu 2021. godinu (za oko 15 odsto), dok je koeficijent SAIDI smanjen za čak 36 odsto, što je veoma dobar rezultat.

Iz Sektora za upravljanje navode da je poboljšanje rezultata u ovoj oblasti, prije svega, posljedica investicija u cjelokupni sistem koje su se odnosile na zamjenu stare i dotrajale opreme, rekonstrukciju starih i izgradnju novih postrojenja, revitalizaciju srednjenaponske i niskonaponske mreže. Dobrim rezultatima doprinijela je i odlična koordinacija između upravljanja i održavanja u cilju maksimalnog iskorišćenja beznaponskog stanja tokom redovnih godišnjih remonata.

Ističu, takođe, da su im prošle godine i vemenske prilike išle na ruku pa je bilo znatno manje dugotrajnih havarijskih stanja, prije svega, na vazdušnim vodovima, što je dalo prostora za realizaciju pome-

nutih projekata.

Pozitivan trend se, kako su kazali, mora nastaviti, što će se postići daljim investicijama, prije svega u automatizaciju mreže kroz SCADA i SMART GRID sisteme, ali i još boljom koordinacijom između službi Upravljanja, Održavanja, Razvoja i Investicija na način da se prepoznaju “slabe tačke” u sistemu i da se u njih investira, te da se usaglase planovi održavanja mreže na svim naponskim nivoima kako bi se planska isključenja koja podrazumijevaju beznaponska stanja svela na minimum.

S obzirom da u “Metodologiji za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijene za korišćenje distributivnog sistema električne energije” stoji da će od 2026. godine biti definisane ciljne vrijednosti parametra SAIDI i da će od odnosa ostvarene i ciljne vrijednosti zavisiti i naš regulatorno dozvoljeni prihod, značaj poboljšanja pomenutih parametara još više dolazi do izražaja.

Sektor za održavanje 20kV i 35kV

Nastavlja se priprema TS za uvođenje SCADA sistema

Nakon ljetnje pauze nastavljani su radovi na realizaciji Projekta pripreme TS 35/10 kV za implementaciju daljinskog upravljanja distributivnim trafostanicama koje izvode zaposleni u Sektoru za održavanje 20 kV i 35kV.

Tako je krajem avgusta završena rekonstrukcija TS 35/10kV „Ubli“ u Podgorici koja je podrazumijevala ugradnju novih vakuumskih 35 kV i 10 kV prekidača, multifunkcionalnih mikroprocesorskih releja i kompletnog sistema za AC i DC napajanje trafostanice.

Na tim poslovima radila je ekipa u sastavu: **Miljan Nenađić**, glavni inženjer i **Miroslav Krkeljić**, **Radovan Vujović** i **Miloš Božović** iz Službe za relejnu zaštitu, kao i **Filip Asanović**, **Nemanja Kostić**, **Milinko Vojvodić**, **Nikola Tatar** i **Zoran Nedić** iz Službe za održavanje TS 35/X kV i kablova, te **Nemanja Vojvodić**, **Špiro Klikovac** i **Lazar Lješковиć** iz Službe za ispitivanje u TS 35/X kV i kablova.

Prethodno je završena rekonstrukcija 11 objekata



naponskog nivoa 35/10 kV, uglavnom na Primorju, a preostaje da se u narednom periodu rekonstruišu trafostanice „Podanje“, „Novi Obod“ i „Tuzi“, čime će se završiti I faza realizacije ovog važnog projekta koji će omogućiti spregnutost svih komponenti sistema u cilju daljinskog upravljanja i nadzora nad trafostanicama iz Dispečerskog centra.

Povećaće se i sigurnost napajanja električnom energijom i efikasnost rada ovog dijela elektrodistributivnog

sistema i smanjiti trajanje beznaponskog stanja na mreži.



REMONTUJU SE I PRIPADAJUĆI DALEKOVODI

U CEDIS-u se predano radi na tome da naši korisnici imaju kvalitetno i stabilno napajanje i da sistem funkcionira kvalitetno, pa je tako paralelno sa rekonstrukcijom trafostanice „Ubli“ vršen i redovan godišnji remont pripadajućih 35 kV dalekovoda „TS PG 1 – TS Ubli“ i „TS Ubli – TS Bioče Ptič“.

Naime, zaposleni u Službi za održavanje vazdušnih vodova 35 kV obišli su preko 12 kilometara trase ovih dalekovoda u cilju otklanjanja svih uočenih nedostataka.

Zatim su zamijenjeni oštećeni izolatorski lanci, a urađena je i sanacija oštećenih provodnika u cilju povećanja pogonske sigurnosti i pouzdanijeg rada tih objekata.



REGION 2

Dva dalekovoda u Danilovgradu u novom ruhu

Privode se kraju radovi na revitalizaciji 10 kilovoltnog dalekovoda „Danilovgrad iz TS 35/10kV Podanje“. Na tom objektu dotrajali drveni stubovi zamijenjeni su armirano – betonskim. Ugrađeno je ukupno 40 AB stubova, a zamijenjeno je i 1.350 kg dotrajalog Al Fe užeta.

Završetkom aktivnosti na modernizaciji tog nadzemnog voda obezbjeđuje se sigurno i kvalitetno napajanje pripadajućih korisnika (Podanje, Kosić, Sušica, Podglavice, Kotovac, Koljat, Mamučevina, Jastreb i dio Lazina).

Trenutno je u toku i revitalizacija DV 10kV „Branelovica iz TS Danilovgrad“ u sklopu koje

je do sada ugrađeno 13 čelično rešetkastih stubova na veoma nepristupačnom terenu, kao i 25 armirano betonskih stubova.

Završetkom radova na revitalizaciji tog 10 kilovoltnog voda kvalitetno i sigurno napajanje



električnom energijom dobija Vodoizvorište Oraška jama, kao i veliki broj korisnika Glavice, Grlića, Branelovice, Zagrede, Veljeg Polja i Sladojevog kopita.

REGION 4 (BAR, BUDVA, ULCINJ)

Veliki trud za stabilan rad

Aktivnostima na poboljšanju naponskih i energetske prilika dali doprinos turističkoj sezoni.

Zaposleni u Službi održavanja Regiona 4 su i ovog ljeta bili potpuno posvećeni održanju stabilnog funkcionisanja distributivnog sistema tokom turističke sezone koja je donijela znatno veću potrošnju električne energije. Ulagali su veliki trud i stizali da u rekordnom roku otklone svaki problem koji se javljao usljed tropskih vrućina i rekordnog preopterećenja elektroenergetskih objekata.

A da bi dodatno poboljšali naponske i energetske prilike i pripremili se za sezonu i povećana opterećenja, realizovali su u prethodnom periodu brojne aktivnosti u sve tri opštine.

Zoran Vučetić, šef Službe održavanja Regiona 4, kaže da su u tom cilju u Budvi zamijenili dotrajale niskonaponske kablovske razvodne ormare na niskonaponskim mrežama „Babin Do“, „Nerina“, „Manastir Reževići“, „Sli“, dok su na NN mreži „Buljarica centar“, prema aktuelnom Planu tekućeg održavanja, zamijenjeni NNK razvodni ormar i sedam drvenih stubova, a razvučeno je i 300 metara samono-



sivog kablovskog snopa.

-U Ulcinju je revitalizovano preko 25 km 10 kV dalekovoda „Gač“ koji je ranije bio slaba tačka, pa ove sezone na njemu nije bilo nijednog ispada. Takođe je izgrađen 0,4 kV podzemni vod „B3 - Pekara Evropa“ kako bi se riješio problem sa jednim NN izlazom iz TS 10/0,4 kV „Đerane 1“ i rasteretila trafostanica. I na NN mreži „Bratstvo i jedinstvo“ u Štoju je u cilju rasterećenja jednog preopterećenog izlaza položeno 350 m kabla PP00-A 4x240 mm²

i zamijenjen jedan niskonaponski kablovski razvodni ormar – informiše Vučetić i dodaje:

-Ogroman posao pred ljetnju sezonu završile su i ekipe održavanja iz Bara gdje je na NN mreži „Baukovo“ demontirano staro uže i razvučeno 1.310 m samonosivog kablovskog snopa različitog presjeka, dok je na NN mreži „Dubrava“ zamijenjeno 15 stubova, razvučeno 1.000 m SKS-a i položeno 130 m podzemnih kablova. Takođe je na niskonaponskoj mreži „Polje 3“ položeno 130 m podzemnog kabla i 350 m samonosivog kablovskog snopa, čime je za duži period riješen problem niskog napona, na koji su se žalili korisnici.

Vrijedne kolege iz Bara uoči sezone su i na NNM „Pobrđe“ razvukli 1.640 m samonosivog kablovskog snopa različitog presjeka, a u MBTS 10/0,4 kV „Vinogradi“ zamijenjeni su i srenjenaponski i niskonaponski blok, dok je u trafostanicama „Vojvođanka“ i „Sveti Ivan“ zamjenjen SN blok. Vučetić kaže da se radi o planiranim investicijama, jer je bila neophodna zamjena postojeće dotrajale i nepouzdanе opreme.

Nelegalna gradnja opterećuje infrastrukturu

I pored navedenih aktivnosti preopterećenje je uzelo danak i uticalo na opremu pa su tako u Ulcinju više puta pregorijevali osigurači na desetak niskonaponskih mreža. Naš sagovornik kaže da je na tim područjima planirana izgradnja novih trafostanica 10/0,4 kV, što će riješiti problem preopterećenja pomenutih elektroenergetskih objekata.

-Na NNM „Kodre“, izlaz Solanski put, izgorio je kabl na vrlo nepristupačnom mjestu, pa smo najbrže što smo mogli položili 80 m novog kabla. Najviše problema nam prave nelegalni korisnici, kao što je slučaj sa niskonaponskom mrežom „Ada“ iza mosta, na izlazu prema račvi, gdje je gotovo svaku noć pregorijevao osigurač. U pitanju su tehnički nepropisni priključci, priključivao se kako je ko stigao. Tokom avgusta je podignuto 46 novih stubova i razvučen je SKS, formiran novi izlaz u cilju rasterećenja i poboljšanja slabih naponskih prilika, a ta mreža unijeta je u Plan revitalizacije za 2023. godinu – istakao je Vučetić.

Ni objekti u Baru nijesu bili pošteđeni od preopterećenja pa su takođe nekoliko puta pregorijevali osigurači na više niskonaponskih mreža, a na NN mreži „Ponta“ - izlaz Hele-



JEDAN OD NELEGALNIH PRIKLJUČAKA U ULCINJU

na izgorio je kabl cijelom dužinom, zbog čega su bili primorani da sa tri drvena stuba i kroz objekat u izgradnji postave dupli SKS, kako bi se privremeno napajali objekti na samom šetalištu na Velikom Pijesku. I u Baru je, kao u Ulcinju, rješenje izgradnja novih trafostanica naponskog nivoa 10/0,4kV, koje su uvrštene u Plan investicija.

Paralelno se radilo i na realizaciji Projekta revitalizacije, pa je tako u gradu pod Rumijom rekonstruisana niskonaponska mreža „Grdovići“.

Što se tiče Budve, nije bilo većih problema, osim što je na NN mreži „Dubovica 2“ izgorio podzemni kabl za dio naselja. Kvar je brzo lociran i izrađena kablovska spojnica, kao bi tamošnji korisnici što prije dobili električnu energiju.

Gužve u saobraćaju otežavale posao

Pored visokih temperatura, otklanjanje kvarova dodatno su otežavale i usporavale nezapamćene gužve u saobraćaju tokom sezone, ali naše neumorne kolege davale su svoj maksimum da beznaponsko stanje ne potraje.

-Skoro svakodnevno pristižu i zahtjevi korisnika, na koje odgovaramo u zakonskom roku i pokušavamo da u što kraćem vremenskom periodu riješimo svaki opravdani zahtjev, da bi konzumenti bili zadovoljni. Kako je sezona pri kraju, već se prave planovi aktivnosti da bismo se što bolje pripremili za sljedeće ljeto. Nadamo se novim trafostanicama, kako bi se smanjili problemi na mreži, na zadovoljstvo i CEDIS-a i naših korisnika – zaključio je Zoran Vučetić.

REGION 5 (TIVAT, KOTOR, HERCEG NOVI)

Izdržali test preopterećenja

Zaposleni u Održavanju odgovorili ljetošnjim izazovima. Prekidi u napajanju usljed prekomjernog opterećenja objekata i kidanja kablova od strane investitora rješavani u rekordnom roku

Zaposleni u Službi održavanja Regiona 5 (Tivat, Kotor, Herceg Novi) ljetos su ulagali ogroman napor da održe pogonsku spremnost lokalnog elektrodistributivnog sistema i daju doprinos kvalitetu turističke ponude na tom području.

Suočeni sa konstantnim preopterećenjem mreže i postrojenja u gradskim sredinama, posebno u najatraktivnijim turističkim destinacijama, kao i sa velikim gužvama u saobraćaju na magistralnim dionicama, te visokim dnevnim, često i noćnim temperaturama, davali su sve od sebe da se građani i turisti ne suoče sa problemima u napajanju električnom energijom.

Milinko Papović, šef Službe održavanja Regiona 5, kaže da je na preopterećenost mreže i postrojenja najviše uticala ubzana izgradnja koju ne može da podrži naša infrastruktura, a posebno nelegalni objekti koji se priključuju tamo gdje za to nema uslova.

-S obzirom da potrošnja u turističkoj sezoni daleko premaši uobičajenu, neminovno je da dođe do preopterećenja, ali je najveći udar na mrežu bio u poslijepodnevnim sati-



ma, kada se odjednom uključi veliki broj klima uređaja. Takođe su visoke dnevne, a često i noćne temperature negativno uticale na postrojenja i opremu, tako da se dešavalo da usljed pregrijanosti zbog izloženosti suncu ispadne i transformator od 8 MVA. Velike gužve u saobraćaju usporavale su naše ekipe i uticale na efikasnost kod hitnih intervencija, a problem je predstavljao i nedovoljan broj građevinskih radnika jer

smo raspolagali samo sa jednom šestočlnom ekipom, pa ni ona nije uvijek bila operativna, jer je ponekad vikendom bila angažovana na drugom kraju države – kazao je Papović i dodao:

-Imali smo slučaj da je jednog vikenda veći dio Bijele ostao bez napajanja zbog kvara na podzemnom dalekovodu, pa smo se morali dovijati da mobilizujemo pojedince i iskopamo rov da bi se osposobio dalekovod.

Nepažnja investitora uzrok prekida

Najviše problema, prema njegovim riječima, bilo je u Tivtu, i to na 35 kV dalekovodima i 10 kilovoltnim kablovima. Tako je na početku sezone zbog neodgovornog pojedinca koji je, izvodeći građevinske radove na trasi 35 kV podzemnog voda „Gradiošnica –Mažina“, prouzrokovao havariju, veći dio Tivta, uključujući i uže gradsko jezgro, ostao bez napajanja cijelih sedam sati, zbog čega su negodovali naši korisnici. Takođe su u „špicu“ turističke sezone šest sati ostala bez napajanja pojedina prigradska i turistička naselja u Tivtu, kao i veći dio Grblja, zbog toga što je došlo do kvara na 35 kV vodu „Gradiošnica-Račica“, a nije se moglo uključiti alternativno napajanje „Gradiošnica –Grbalj“ zbog radova na žičari. A krajem avgusta je došlo do požara na 10 kV trafostanici Gradiošnica zbog preopterećenja pojedinih izvoda na koje se priključio veći broj nelegalnih korisnika. Tom prilikom je stradala sva oprema, a djelimično i građevinski dio objekta, ostavivši 284 korisnika više od 10 sati bez električne energije.

-Uspjeli smo, uz veliki uloženi trud, da ugradimo novu opremu i trafostanicu pustimo u pogon u toku noći. Zatim je došlo do kvara na 10 kV podzemnom vodu „Mažina-Lepe-tani“ na privatnoj parceli, gdje vlasnik nije dozvolio kopanje,



OBJEKAT I OPREMA STRADALI ZBOG PREOPTEREĆENJA

pa smo 12 pripadajućih trafostanica prebacili na alternativni vod koji je, takođe, više dana poslijepodne bio preopterećen, pa smo morali naizmjenično isključivati pojedine trafostanice po dva sata – informiše naš sagovornik i dodaje da na NN mreži nije bilo značajnijih kvarova.

U Herceg Novom ljetos nije bilo problema na 35 kV vodovima i postrojenjima, ali je nekoliko puta došlo do prekida užadi na 10 kV dalekovodima („Kameno“, „Hotel Park“, „Zmijice“, „Klinci Brguli“, „Klinci Zabrdje“) usljed uticaja rastinja ili atmosferskog pražnjenja, a u dvije TS (MBTS „Vila Margot“- Bijela i MBTS „Gomila“), havarisani transformatori zamijenjeni su u rekordnom roku. Efikasno je otklonjen i kvar na podzemnom 10kV kablju „MBTS Prvoborac Bijela-MBTS Bijela Školjka“, ali je problem sa NN mrežom „Milašinovića Most“, gdje dva SKS kabela kao privremeno

rješenje napajaju plažu sa više restorana i kafića, i dalje aktuelan, jer zbog velikog preopterećenja konstantno pregorijevaju osigurači, a investicija, planirana još 2016. godine nikako da se realizuje.

Preopterećenje uzrok ispada i u Kotoru

Papović među problemima u napajanju u **Kotoru** ističe ispade nekoliko 10 kV dalekovoda u Dobroti krajem jula, zbog čega su tamošnji korisnici povremeno ostajali bez napajanja u trajanju od sedam dana.

-Riječ je o 10 kV kablovima, položenim prije više od 40 godina, koji su zbog intenzivne izgradnje godinama oštećivani od strane investitora pa su na njima brojne spojnice, što utiče na njihovu pouzdanost. Kvar na jednom od njih bio je ispod trgovačke radnje, zbog čega smo morali izmjestiti trasu u dužini od 15 m, što nije bilo nimalo lako s obimom

da se radi o gusto naseljenoj sredini – kaže šef Službe održavanja koji dalje informiše da je nadzemni DV 10 kV “Grbalj 1”, koji je trenutno najopterećeniji na području Boke, ispadao nekoliko puta zbog preopterećenja, Isto tako i DV 10 kV “Grbalj 2” - otcjep prema Zagori i Krimovici, koji je problematičan sa stanovišta naponskih prilika i pouzdanosti napajanja. Rješenje za pouzdaniji rad ovog objekta je da se zamijeni određeni potez dotrajalih drvenih stubova i ugrade silikonski izolatori, što do sada nije urađeno zbog nedostatka fizičkih radnika.

U Perastu je, prema riječima našeg sagovornika, najopterećenija bila STS 10/0.4 kV “Perast 3” na kojoj su zbog preopterećenja ljetos često mijenjali VN i NN osigurače, zbog čega treba da se nađe u Planu investicija u narednom periodu.

I na DV 10 kV “Stoliv 2” dolazilo je u popodnevnim satima do kratkotrajnih ispada zbog prolaznih zemljospojeva na krajnjoj vazdušnoj dionici dalekovoda, gdje je teren vrlo nepristupačan i gdje vrlo visoki dubovi granama dodiruju dalekovodnu užad a izuzetno je teško doprijeti do njih i skratiti ih. To remeti i napajanje hotelskog kompleksa Hayat na Markovom rtu. Postoji, kaže naš sagovornik, dugoročno rješenje ali se čeka polaganje novog 10 kV voda cestom do kraja Stoliva, od-



nosno naše posljednje trafostanice, što treba da radi Opština, uporedo sa postavljanjem cijevi od strane Vodovoda.

Papović napominje da je rezervni DV 10 kV “Jugooceanija Banka” već duže od godinu u prekidu, a nije se sanirao jer je kvar pronađen ispod kamenih ploča na kotorskoj rivi, a iz Opštine zahtijevaju da izvođač radova na podizanju i vraćanju ploča ima konzervatorske uslove rada.

Na STS 10/0.4 kV “Popova Ulica” opterećenje je dostizalo 240 kVA, zbog čega je izgorio trafo od 160 kVA pa je ugrađen reparirani od 250 kVA. Ovom objektu potreban je novi NN blok, ili da se izgradi nova DTS veće snage, pošto se naselje konstantno širi.

Prekidi rješavani u najkraćem roku

Šef Službe održavanja kaže da se navedeni problemi na

sekundarnoj mreži u Regionu 5 nijesu bitnije odrazili na turističku sezonu, jer su rješavani u najkraćem roku, a u većini atraktivnih turističkih lokacija (Risan, Lipci, Morinj, Igalo, Baošići, Đenovići, Kumbor, Sutorina, Meljine...) nije bilo nijednog prekida u napajanju tokom glavne sezone.

-Svake godine se trudimo da elektroenergetski objekti budu spremni za povećanu potrošnju, ali da bi se uspješno ispratila naredna turistička sezona potrebno je uložiti u našu infrastrukturu, posebno nadzemne 10 kV vodove koji su projektovani i rađeni za ruralna područja s malom gustinom naseljenosti a sada se na tim područjima intenzivno gradi. Dalji razvoj naše infrastrukture je jedini odgovor na ogromno povećanje preuzete energije i snage u ovom dijelu konzuma.

POVODOM SVJETSKOG DANA E-MOBILNOSTI

Održana prezentacija električnih vozila i panel diskusija o njihovom razvoju

U susret Svjetskom danu električnih vozila, koji se obilježava 09. septembra, Sektor za unapređenje poslovanja i inovativne tehnologije je u saradnji sa CIRED Crna Gora organizovao 08. septembra na parking prostoru Upravne zgrade CEDIS-a prezentaciju električnih vozila i punionica koja posjeduje. Prezentaciji su se pridružili i poslovni partneri naše kompanije izloživši više električnih vozila. Alliance d.o.o. je predstavio Renault Megane E-tech i Daciu Spring, a Osmanagić Co Opel Mokka. Svojim atraktivnim dizajnom, vizuelnim rješenjima i enterijerom izložena vozila su privlačila pažnju prisutnih.

Pored zaposlenih u CEDIS-u, događaju su prisustvovali i predstavnici nekoliko gradskih preduzeća i privrednih društava koji su bili u prilici da na interaktivan način steknu dodatna znanja o e-mobilnosti i svim aspektima tog koncepta, kao što su energetska efikasnost, očuvanje životne sredine, ali i da isprobaju vozila i iskuse tehnologiju budućnosti.



SA PREZENTACIJE

Prisutne je pozdravio Dušan Boričić, rukovodilac Sektora za unapređenje poslovanja i inovativne tehnologije, rekavši, između ostalog, da je CEDIS, kao kompanija čija je osnovna djelatnost distribucija električne energije, blagovremeno prepoznao trendove razvoja e-mobilnosti i prevoza ljudi i robe, pa je tako 2019. godine nabavljena i instalisana punionica za električna vozila na parking kod Upravne zgrade. Istovremeno su nabavljena tri električna vozila, što je bio početak realizacije ideje e-mobilnosti u našoj kompaniji. Snimljeni realni podaci upotrebe električnih

vozila, koji se odnose na ekonomsku isplativost njihovog korišćenja, išli su u prilog nastavku realizacije ove ideje koja je postala održiva i realna, jer električna vozila polako postaju dio našeg svakodnevnog života i mijenjaju svijet.

Što se tiče infrastrukture za snadbijevanje "gorivom" električnih automobile, CEDIS, za sada, posjeduje ukupno šest punionica pojedinačne snage 22 kW. Punjači spadaju u kategoriju, tzv. pametnih, jer sadrže softver i aplikaciju za nadzor i upravljanje. U svakom trenutku autorizovani korisnik može pristupiti punjaču i informisati se da li je slobodan

ili je u radu. Punjačima se putem softvera može upravljati, pa se tako npr. može odrediti termin preuzimanja vozila, pri čemu softver u komunikaciji sa vozilom odredi snagu punjenja kako bi zadatak bio ispunjen. Upotrebom softvera se može u svakom trenutku pratiti rad punionice, kolika je snaga punjenja i slično.

Rad softvera je na parkingu demonstriran prilikom punjenja tri različita vozila (VW e-Golf kao vozilo prve generacije, snage punjenja 7 kW AC, VW ID.3 kao vozilo druge generacije, snage punjenja 11 kW i Renault Megane E-tech, snage punjenja 22 kW), tako da se kroz softver mogla vidjeti njihova snaga i da punjenje kreće sa oko 60 odsto nominalne snage, dok tek nakon nekoliko minuta punjač daje punu nominalnu snagu invertoru vozila.

Nakon prezentacije električnih vozila, za naše zaposlene je u Centru za unapređenje specijalističkih kompetencija organizovana panel diskusija na temu „Osvrt na istorijski razvoj električnih vozila“.

Otvarajući panel, Dušan Boričić je naglasio da električna vozila svoj uspon doživljavaju u jakim ekonomijama, tj. u zemljama EU, kao i u Kini.

- Iako se obježava Dan električnih vozila, pažnju zaslužuje i „gorivo“ za njih, „gorivo“



SA PANEL DISKUSIJE

električnih vozila je električna energija, a djelatnost CEDIS-a je njena distribucija. CEDIS treba da se pozabavi punionicama, jer će, prije ili kasnije, sve one biti korisnici distributivne mreže – kazao je Boričić, koji je otvorio određena pitanja, vezano za e-mobilnost, nakon čega je Miodrag Janičić, šefu Službe za e-mobilnost, za naše zaposlene održao prezentaciju na temu „Osvrt na istorijski razvoj električnih vozila“.

Naše kolege aktivno su se uključile u diskusiju, pa je tako **Miroslava Stanišića** posebno interesovalo da li će se CEDIS na polju e-mobilnosti zadržati samo na nabavci za sopstvene potrebe, ili će u okviru zakonskih normi ići i eksterno. Ako se osvrnemo na energetsku efikasnost SUS motora i elektro motora, dobijamo po-

datak da je elektro motor 100 odsto efikasniji u odnosu na SUS, odnosno efikasnost SUS motora je oko 30 do 40 odsto, a elektro oko 90 odsto.

Kako je planirano vrijeme za panel polako isticalo, veliki broj pitanja ostao je bez odgovora, pa je dogovoreno da se paneli ovog tipa organizuju i u budućnosti, uz učešće predstavnika stručne i naučne zajednice.

Iz Sektora za unapređenje poslovanja i inovativne tehnologije zahvaljuju se učesnicima prezentacije i panela, a posebno organizaciji CIRED Crna Gora koja konstantno podstiče unapređivanje stručnih i naučnih kompetencija, prije svega, na polju distributivnih mreža, zbog čega je dobra saradnja sa CEDIS-om prirodna.

CEDIS I METALURŠKO – TEHNOLOŠKI FAKULTET POTPISALI SPORAZUM O SARADNJI

Nove mogućnosti za studente i stručnjake CEDIS-a

Crnogorski elektrodistributivni sistem i Metalurško – tehnološki fakultet Univerziteta Crne Gore, koji obilježava 50 godina postojanja, potpisali su 26.septembra Sporazum o sardnji koji podrazumijeva primjenu i izučavanje modernih tehnologija za skladištenje električne energije, zaštitu životne sredine, upravljanje otpadom i slično.

Sporazum su, u dekanatu Metalurškog fakulteta, potpisali izvršni direktor CEDIS-a **Vladimir Čađenović** i dekani ca MTF-a, prof. dr **Veselinka Grudić**, a činu potpisivanja prisustvovali su i prof. dr **Ivana Bošković**- prodekan za nastavu, doc. dr **Nebojša Tadić**- prodekan za finansije, a ispred CEDIS-a **Dušan Boričić**, rukovodilac Sektora za unapređenje poslovanja i inovativne tehnologije i **Miljan Knežević**, referent za IMS i unapređenje poslovnih procesa.

Metalurško – tehnološki fakultet se, između ostalog, bavi sintezom i karakteriza-



cijom materijala za skladištenje energije, što je za našu kompaniju vrlo interesanto zbog razvoja obnovljivih izvora energije, prvenstveno solarnih elektrana. Stoga je pravi čas za proširenje saradnje, koja je započela učešćem CEDIS-a u ljetnjoj školi CRESCENTO (Circular Economy Skills enhancement NeTwOrk), organizovanoj pod pokroviteljstvom Interreg Adrion.

Izvršni direktor **Vladimir Čađenović** izrazio je veliko zadovoljstvo zbog zaključenog sporazuma o dugoročnoj sardnji i istakao da je

CEDIS-u izuzetno značajna saradnja sa naučno -obrazovnim institucijama u Crnoj Gori, jer znanje i praksa udruženi uvijek daju dobre rezultate. Povezivanjem operatora distributivnog sistema i Metalurškog fakulteta otvaraju se nove mogućnosti, kako za studente te naučno - obrazovne ustanove, tako i za stručnjake CEDIS-a koji će biti u prilici da sarađuju i zajedno učestvuju u projektima u cilju tehnološkog napretka naše zemlje.

-CEDIS je odavno prepoznat kao društveno odgovorna kompanija koja ulaže u

znanje mladih, uvijek smo spremni da podržimo tehnološki razvoj i istraživanja. Ovaj sporazum je prvi korak u pravcu čvršće saradnje naše kompanije i vaše institucije u oblastima inovacija, primjene novih tehnologija i materijala, upravljanja otpadom, transfera znanja, organizovanja stručne prakse za studente i slično. Siguran sam da ćemo nastaviti da unapređujemo privredni i naučni potencijal Crne Gore – kazao je Čađenović.

Prof. dr **Veselinka Grudić** kazala je da je ovo veliki dan za obje strane i da očekuje plodonosnu saradnju na planu izrade projektnih aplikacija, studija izvodljivosti i analiza, zajedničkog učešća i nastupa na međunarodnim tržištima, kao i na razmjeni informacija putem predavanja, prezentacija, zajedničkog učešća u organizaciji stručnih i naučnih skupova i sl.

-Ovaj sporazum biće samo prvi korak, 'inicijalna kapisla' za našu buduću saradnju. Poseban aspekt saradnje je oblast zaštite životne sredine, s obzirom da se na MTF - u školuje kadar iz ove oblasti, a u CEDIS - u je zaštita životne sredine sastavni deo strategije upravljanja kompanijom.

Zajedničko apliciranje na međunarodnim projekti-



SA POTPISIVANJA UGOVORA

ma značajno će doprinijeti poboljšanju laboratorijske infrastrukture, a saradnja sa elektoinženjerima mogla bi unaprijediti razvoj sistema za skladištenje energije - istakla je prof. Grudić i dodala da se ovim sporazumom stvara mogućnost da se i stručnjaci CEDIS-a uključe u te projekte i daju doprinos razvoju novih tehnologija i iznalaženju najboljih rješenja u toj oblasti.

Nakon potpisivanja spora-

zuma uslijedio je obilazak laboratorija i upoznavanje sa laboratorijskom opremom kojom MTF raspolaže, te prijatan razgovor na temu aktuelnih istraživanja koja se rade na Fakultetu.

Obje strane su se složile da treba dalje unapređivati razvoj materijala za skladištenje energije, oblast koja se kroz projektну aktivnost uspješno realizuje na Metalurško-tehnološkom fakultetu.



OBILAZAK LABORATORIJE

SEKTOR ZA KOMERCIJALNE POSLOVE

Služba za logistiku dobila novo teretno vozilo

Služba za logistiku je dobila novo teretno vozilo IVECO EUROCARGO ML 120E22S140, koje je nabavljeno otvorenim postupkom javne nabavke po cijeni od 84.377,21 eura.

Šef Službe za logistiku koja je odgovorna za uredno i efikasno upravljanje zalihama, kao i za maksimalnu efikasnost u transportu, **Joko Petranović** rekao je da je ovo novo vozilo od velikog značaja za tu službu, jer će prevoz robe od sada biti znatno brži i sigurniji. Vozilo će, inače, služiti za svakodnevni prevoz zaliha robe od Centralnog magacina u Podgorici do lokalnih magacina u regionima CEDIS-a.

-Motivisani ciljem da bu-



SA PRIMOPREDAJE TERETNOG VOZILA

demo što funkcionalniji nastavićemo da radimo na dodatnoj produktivnosti i unapređenju rada. Težićemo, naime, da u cilju bolje

i efikasnije logistike robe i efikasnijeg poslovanja u narednom periodu nabavimo još vozila za te namjene – kazao je Petranović.

**ENERGIJA
U SRCU**

CEDIS
Crnogorski elektrodistributivni sistem

SVETISLAV ŠESTOVIĆ, UKLOPNIČAR U TS „BARUTANA“

Učio za električara rodio se za pisca

Svetislav Šestović, uklopničar u TS "Brutana", u Elektrodistribuciji radi od 1988. godine i vrlo je uspješan u svom poslu. Prve korake u elektrodistributivnoj djelatnosti imao je u održavanju mreže i objekata, nekoliko godina je bio i inkasant, a već dugo je uklopničar, odgovoran za bezbjednost kolega, ali i svoju sopstvenu.

Bez obzira na radno mjesto, na svakom mu je prioritet bio da radi najbolje što može. Tako radi i na istraživanju prošlosti i pisanju monografija o svom rodnom kraju kroz vremena.

Svetislav se, naime, ne trudi samo da pažljivo zapiše svaki podatak da bi njegov dio slagalice dobro funkcionisao, nego on olovku, osim za zapisivanje podataka u trafostanici, koristi i za pisanje.

Tako je nedavno u Bijelom Polju, a zatim i u Podgorici održao promociju svoje knjige "Stožer i Zatarje" kojom je otrgao od zaborava mnoge događaje za koje je postojala opasnost da postepeno izbljeda sa biološkim odlaskom generacija koje su direktno ili indirektno svjedočile o njima.

Iako je nije napisao istoričar nego elektromonter CEDIS-a, knjiga obiluje brojnim poda-



cima i istorijskim činjenicama a oslikani su Stožer i Zatarje u bjelopoljskoj opštini od vremena naseljavanja tih prostora do danas. Knjiga je nastala nakon dugog istraživanja i sakupljanja činjenica, konsultovanja pamtiša iz kraja, te zapisa pojedinaca.

Svetislav svojom knjigom, kako je na promociji u Bijelom Polju kazao književnik **Miladin Joksimović**, upravo želi da sačuva i uvijekveći jedan dio svijetle prošlosti Stožera, cijelog Zatarja i Vraneške doline, ali i da bez imalo ustezanja, prikriivanja ili umanjavanja krivice opiše i nedjela, nerazumijevanja čovjeka kao pojedinca, pa sve do skupine ljudi, posebno u dijelu nesrećnih

ratnih dešavanja u Drugom svjetskom ratu.

-Riječ je o jedinstvenoj monografiji kada je u pitanju bjelopoljska opština, prije Šestovića na slične teme iz drugih krajeva opštine pisala su tri do četiri autora koji se nijesu bavili popisom stanovništva – naglasio je aktivist **Tadija Bošković**.

-Autor ove obimne monografije svojom jasnom leksikom i preciznom terminologijom kazuje o mnoštvu tema. Knjiga nosi nenametljive poruke, utemeljene u tradiciji, koje su aktuelne i u sadašnjosti i kao univerzalne istine osvjetljavaju budućnost. Učinio je to Šestović u mjeri i na način na koji bi mu mogli pozavidjeti

istaknuti proučavaoci narodnog života pojedinih krajeva – kazao je Bošković.

Bogata prošlost vraneško – zatarskog kraja, istorijski slabo osvijetljena, motivisala je našeg kolegu da o svom kraju napiše 630 strana i da se, kako kaže, uhvati u koštac sa teškim i nezahvalnim poslom o kojem će svaki čitalac suditi prema onom što je sabrano među koricama knjige.

-Prošlost nije bajna i jednoznačna i toga sam se dotakao u ovoj knjizi, koliko su mi dopustili dostupni relevantni izvori i dokumenta. Ali, toliko je ljudi, junaka i heroina, svojim životom posvjedočilo neprolazne vrijednosti našeg naroda i uopšte svakog slobodoumnog čovjeka da ta buktinja i danas svijetli – kaže Svetislav dodaje:

-Istina, nije bilo nimalo jednostavno, ali ja se drznuh da zavirim u tajnovitu, drevnu prošlost Vraneško-zatarskog kraja i osmjelih da ga pogledam sa one strane i iz onog istorijografskog ugla, na koji se do danas nije odlučila ni jedna ekspedicija i naučna institucija sa potporom državnog novca, a kamoli pojedinac. To je moj skromni doprinos da se sačuva djelić naše istorijske prošlosti i duhovne povezanosti sa precima.

Svaki pedalj zatarske zemlje, a i mnogo šire, naši preci su pregazili i svojom krvlju natopili i svoje grobove posijali. Mnogima se ne zna ni groba ni mramora. Ja sam pokušao da



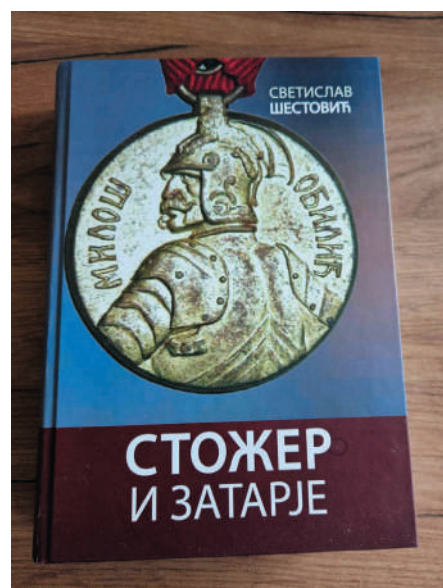
u ovu knjigu saberem njihova imena i tako sa perom u ruci budem njihova poslednja odbrana.

Htio sam, zapravo, da vratim dug svima onima koji su svojom vjerom i borbom, ljudskošću i roditeljskom i batškom ljubavlju omogućili da slobodno dišem i slobodno pišem. Zavičaj je i smirenje i ushićenje pred čudesima prirode i sjećanje na svakodnevne podvige ljudi koji su sve sticali rukama i čuvali slogom, a kad zatreba i životom.

Svetislav se, inače, istraživanjem prošlosti bavi dugi niz godina. U prvoj objavljenoj knjizi „Jedan iz epskog doba barjaktar Rade Šestović“, obradio je lik uglednog barjaktara i narodnog junaka Rada Šestovića, njegovog pradjeda. Autor je i knjige „Šestovići kroz vremena“, sigurni smo da planira i četvrtu.

Uspjeh nije slučajan. Iza njega stoji ozbiljan rad i posvećenost, a prije svega ljubav prema onome što radite. To,

u najkraćem, definiše i Svetislava koji zasigurno spade u onu kategoriju ljudi koji znaju da dan brzo prolazi, ali da to ne znači da je i izgubljen. Njegovi su horizonti dalji a ambicije veće. Uskoro će svoj životni brod uvesti u mirnu penzionersku luku a na porodičnom imanju od desetak ari na periferiji Podgorice, gdje se bavi stočarstvom, voćarstvom, vinogradarstvom, pčelarstvom, moći će da se potpuno posveti pisanju i svoje emocije nastavi da pretvara u istorijska štiva.



EV DAYS 2023.

CEDIS-ovi stručnjaci na manifestaciji posvećenoj održivoj mobilnosti

Trećoj po redu prestižnoj manifestaciji „Electric vehicles days“ (EV Days), održanoj 14. i 15. septembra u Master centru Novosadskog sajma, prisustvovala su i naše kolege iz Sektora za unapređenje poslovanja i inovativne tehnologije, **Milena Pejović, Miljan Knežević, Aleksandar Vujović i Miroslav Stanišić.**

Ova posjeta je bila prilika da se upoznaju sa najnovijim modelima električnih vozila najvećih svjetskih proizvođača (VW, BMW, MG, FORD, HYUNDAI), kako za komercijalnu, tako i za ličnu upotrebu, kao i sa infrastrukturom za napajanje vozila i softverskim platformama, te da steknu nova saznanja i kompetencije za razvoj e-mobinosti u našoj kompaniji u kojoj se aktivno radi na većem angažovanju električnih vozila u okviru sopstvenog voznog parka, u cilju veće energetske efikasnosti.

Konferencijski dio događaja je obuhvatio šest panela na kojima su obrađene najaktuelnije teme iz ove oblasti, a kroz interaktivne panel diskusije razmatrana su brojna pitanja, vezano za energetska tranziciju, povezivanje nauke i struke, izazove korišćenja i održavanja električnih i hibridnih vozila, kao i vizije pametnih gradova, koje su predstavili gradonačelnici Krnja, Trebinja i Novog Sada.

Predstavnici vodećih stranih i domaćih institucija, povezanih



sa ovom oblašću, kao i predstavnici kompanija i visokoobrazovnih institucija prezentovali su svoja iskustva i znanja o najnovijim tehnologijama, vezano za električna i hibridna vozila, a u diskusiji su aktivno učestvovala i naše kolege, iznoseći svoja zapažanja i saznanja o elektromobilnosti.

Posebno su se izdvojila pitanja da li ćemo raspolagati sa dovoljnom količinom električne energije iz obnovljivih izvora i usred sušnih perioda godine, da li je postojeća infrastruktura za punjenje električnih vozila na zadovoljavajućem nivou koji obezbeđuje bezbrižno putovanje na duže relacije, da li bezbjednost električnih automobila zadovoljava sve aspekte pasivne bezbjednosti u slučaju saobraćajne nezgode, kao i da li postoje i dodatne “ekološke” alternative, poput vozila na CNG, vodonik i sl., te da li država, prodavci, eko fondovi ili osiguravajuće kuće treba da

uzmu učešća u subvencijama za kupovinu električnih vozila.

Tokom konferencije, bila je upriličena i testing zona sa preko 15 električnih vozila sa čijim performansama su učesnici mogli da se direktno upoznaju.

Naše kolege kažu da sa sajma dolaze sa brojnim saznanjima, ali i kontaktima sa akademskih i prduzetničkih adresa, te da posebnu zahvalnost duguju profesoru **Slaviši Dumniću**, koji nudi svoju ekspertsku pomoć CEDIS-u kao operatoru distributivnog sistema pošto naša kompanija posjeduje svu neophodnu infrastrukturu i kapacitete za inicijalno planiranje lokacija punionica, ali i za transformaciju konvencionalnog voznog parka u električni. Time bi se smanjili troškovi goriva i održavanja vozila, al i pokazala posvećenost CEDIS-a rješavanju ekoloških problema i razvoju energetske efikasnosti.

SINDIKAT STRUKE DOBIO STATUS REPREZENTATIVNOG

Korak naprijed u jačanju položaja zaposlenih

-Posvećeno ćemo zastupati interese zaposlenih i predano raditi na poboljšanju uslova rada – poručuje predsjednik Mihailo Minić

Početkom aprila Sindikat struke, kao treća i najmlađa sindikalna organizacija CEDIS-a, osnovana u aprilu 2017. godine, dobio je status reprezentativnog.

Mihailo Minić predsjednik Sindikata struke od oktobra 2022. godine, kada je na Skupštini sindikata dobio podršku svih članova, ističe da je dobijanje statusa reprezentativnosti od izuzetne važnosti za dalji socijalni dijalog i unapređenje radnih prava zaposlenih.

On kaže da je opredjeljujuće za osnivanje ove sindikalne organizacije bilo uvjerenje da se kroz sindikalni rad može više uraditi na zaštiti prava radnika i poboljšanju uslova rada.

-Ideja za drugačijim sindikalnim organizovanjem postojala je, prema riječima starijih kolega, i nekoliko godina prije osnivanja Sindikata struke, ali je osnovan u periodu u kojem su se dešavale neke okolnosti koje su direktno uticale na status zaposlenih.

Riječ je o smanjenju zarade od strane poslodavca u iznosu od pet odsto, ukidanju nadoknade za drugu smjenu, što se



direktno odnosilo na kolege iz elektro struke i sl. Te okolnosti su u prvi mah okupile veliki broj zaposlenih, prije svega iz struke, oko novog sindikata, a svi zajedno dijelili su uvjerenja da se može učiniti više, što je i definisalo prioritete kojima će se baviti Sindikat Struke u svom djelovanju – kaže Minić.

Prema njegovim riječima, ideja, organizacija, posvećenost i rad prepoznati su od strane zaposlenih, pa je broj članova u prethodnih desetak mjeseci svakim danom bivao sve veći, da bi danas Sindikat Struke brojao preko 500 članova. To je rezultiralo dobijanjem reprezentativnosti za nešto manje od pola godine.

Naš sagovornik podsjeća da je učesće u pregovorima sa poslodavcem, zajedno sa kolegama iz druga dva sindikata, donijelo rezultate koje uživaju svi zaposleni CEDIS-a i to: povećanje zarade za oko 20 odsto, povećanje stabenog fonda sa 4,5 na 6 odsto, povećanje nadoknade za sindikalne organizacije od strane posloводства sa 0.9 na 1.1 odsto.

-Razgovori su bili korektni i konstruktivni, a njihov rezultat govori o razumijevanju potreba zaposlenih od strane menadžmenta i ostavlja prostor za dodatno unapređenje položaja radnika – istakao je Minić.

Povjerenje zaposlenima, kako je kazao, dodatno uliva duh tolerancije i saradnje sa druge dvije sindikalne organizacije, jer svi imamo isti cilj.

-Bićemo istrajni u zaštiti interesa i prava zaposlenih, kao i u poboljšanju i unapređenju uslova rada u našoj kompaniji.

Učinićemo sve što je u našoj moći da ispunimo zacrtane ciljeve i siguran sam da ćemo u tome i uspjeti – zaključio je Mihailo Minić.

SPORTSKI SUSRETI ZAPOSLENIH CEDIS-A

U oazi drugarskog i sportskog duha

Tradicionalna sportsko-rekreativna manifestacija, održana u prelijepom kompleksu "Slovenska plaža" u Budvi, protekla u najboljem redu. U izuzetno lijepoj i korektnoj atmosferi održana su sva planirana takmičenja u sportovima i disciplinama koje se već tradicionalno odigravaju na sportskim susretima zaposlenih CEDIS-a.

Na borilištima vladala fer i korektna atmosfera. Bezbrizni i opušteni učesnici uživali u druženju i blagodetima "miholjskog ljeta". Poruka na kraju: „Vidimo se naredne godine“.

Sportski susreti zaposlenih CEDIS-a ove godine održani su na terenima turističkog kompleksa „Slovenska plaža“. Na igrama se okupilo oko 800 zaposlenih iz svih djelova naše kompanije. U izuzetno lijepoj i korektnoj atmosferi održana su sva planirana takmičenja u sportovima i disciplinama koje se već tradicionalno odigravaju na sportskim susretima zaposlenih CEDIS-a.

Otvarajući Susrete izvršni direktor **Vladimir Čađenović** kazao je da će se menadžment kompanije uvijek maksimalno truditi da izađe u susret zahtjevima zaposlenih koji su u njihovom interesu i interesu kompanije, jer smo svi na istoj strani, saveznici i saborci u razvoju i jačanju CEDIS-a.

On je učesnicima poželio ugodan boravak i da ove sportske igre ne dožive samo kao priliku za postizanje sportskih rezultata, nego da prije svega uživaju u druženju, bezbrižnoj i opuštenoj atmosferi i da sve protekne u najboljem redu.



Sindikalni povjerenici **Bešir Kajević**, **Igor Mijušković** i **Mihailo Minić** su, uz dobrodošlicu, poželjeli da se svi osjećaju kao domaćini i da nekoliko dana zajedništva provedu u prijatnom druženju i opušte-

noj atmosferi. Da kroz igru i rekreaciju postignu dobre rezultate i odavde ponesu lijepa sjećanja na zajednički provedene dane, te da sve protekne u znaku fer pleja i da pobijede najbolji.

POBJEDNIČKI PEHAR EKIPI 2

Oko 600 učesnika iz svih cjelina CEDIS-a, podijeljeni u šest ekipa (Ekipa 1 – Nikšić, Žabljak, Pljevlja), Ekipa 2 – Podgorica, Direkcija, Danilovgrad, Sektor Održavanja, Ekipa 3 – Berane, Rožaje, Plav), Ekipa 4 – Bar, Budva, Ulcinj, Ekipa 5 – Kotor, Tivat, Herceg Novi, Cetinje), Ekipa 6 – Bijelo Polje, Kolašin, Mojkovac), takmičili su se u 13 disciplina: fudbal, basket, odbojka, pikado, streljaštvo, kros, šah, stoni tenis, plovka, bacanje kamena, triatlon, nadvlačenje konopa i penjanje na stub.

Mada je u prvom planu bilo druženje, jaka motivacija, takmičarski

duh i borbenost karakterisali su nadmetanje u svim disciplinama koje su većinom bile atraktivne. Sva takmičenja praćena su bodrenjem i navijanjem, a sve se odvijalo u granicama fer pleja.

Ekipno najuspješniji bili su takmičari iz Podgorice, Direkcije, Danilovgrada i Sektora za idržavanje, okupljeni u **Ekipu 2**, a nagrada za fer plej zaslužen je pripala **Ekipi 3** (Berane, Rožaje, Plav). Pojedinačno najbolji je **Danilo Čabarkapa**, a najuspješnija takmičarka **Danica Popović**.



FUDBAL: NAJBOLJA CENTRALA

Da je fudbal i dalje „najvažnija sporedna stvar na svijetu“ pokazalo se i na ovim sportskim susretima zaposlenih naše kompanije. Najviše publike, uz penjanje na stub, bilo je prisutno upravo na duelima ekipa u malom fudbalu. Na kraju takmičenja najviše uspjeha i prvu poziciju zauzela je Ekipa 2. Drugo mjesto pripalo je Ekipi 5 koja je svoj pehar posvetila Milenku Obradoviću iz Bara, dugogodišnjem kolegi i bivšem golmanu ekipe koji je nastradao na radnom zadatku.

-Pehar je za drugo mjesto ali smo srcem igrali u tvoju čast. Neka su ti široki nebeski tereni šampione – poručili su svom preminulom kolegi njegovim saigračima.



ATRAKTIVNO PENJANJE

U disciplini po kojoj smo jedinstveni - „penjanje na stub“ prvo mjesto u pojedinačnoj konkurenciji osvojio je **Cvele Bogavac** sa vremenom 2 minuta i 14 sekundi, drugi je bio **Stefan Bulajić**, a treći **Samir Kalač**. Kao i svake godine ova atraktivna disciplina primamila je brojne posmatrače i navijače.



U KROSU NAJBOLJI NEVENKA I DEJAN

U takmičenju u krosu, na stazi dugoj 1.000 metara u muškoj i 400 metara u ženskoj konkurenciji, najbrža među damama bila je **Nevenka Marković** IZ Sektora za sistem zaštite, druga na cilj je stigla **Dragana Berberović**, a treća **Danica Popović**.

Među muškarcima najbrži je bio **Dejan Drobnjak**, zaposlen u Operativnoj direkciji, drugi na cilj je stigao **Radoje Bubanja**, a treći **Mladen Popović**.



POVUCI POTEGNI

Veliku pažnju izazvalo je i finale u nadvlačenju konopa, u kojem su titulu superiorno osvojili predstavnici Regiona 6 (Bijelo Polje, Kolašin, Mojkovac), okupljeni u Ekipu 6. Oni su bili bolji od kolega iz Ekipe 1 (Nikšić, Žabljak, Pljevlja).



EKIPA 1B NAJBOLJA U BASKETU

Najbolja u ovoj disciplini je Ekipa 1B. O svom uspjehu i o turniru u basketu članovi pobjedničke ekipe kazali su da je kod njih vladala odlična atmosfera, što je možda doprinijelo da budu najbolji.

Upućuju sve komplimente protivničkim ekipama za fer igru.



MAJSTORIMA NA 64 POLJA SPECIJALNE NAGRADE

U drevnoj igri na 64 crno bijela polja trijumfovao je **Miloš Bubanja**, drugo mjesto osvojio je **Asmir Čindrak**, a treće **Mersudin Škrijelj**.

Za njih je, u saradnji sa Šahovskim savezom Crne Gore, obezbijeđena i specijalna nagrada – plaćeno učešće na Open turniru – Dubrovnik 2023. koji će se održati od 01. do 03. decembra ove godine. Našim šahistima čestitamo i želimo puno uspjeha na predstojećem turniru.



POREDAK U TRIATLONU, BACANJU KAMENA, STRELJAŠTVU, PIKADU, PLOVCI

Ukupno najuspješniji takmičar u triatlonu bio je **Danilo Čabarkapa**, drugo mjesto pripalo je **Darku Čimbaljeviću**, a treće **Slobodanu Vukoviću**. Čabarkapa je prvi i u bacanju kamena, a najuspješniji u disciplini Plovka su zaposleni u Nikšiću, Pljevljima i Žabljaku, okupljeni u Ekipi 1.

Najpreciznije u pikadu bile su takmičarke Ekipe 2, a u muškoj konkurenciji prvo mjesto zauzela je Ekipa 4.

Pobjednik u streljaštvu u muškoj konkurenciji je **Boško Raonić**, ispred **Petra Bokana** i **Lazara Čvorovića**, a najsigurniju ruku na susretima u ženskoj konkurenciji imala je **Sofka Drašković**, druga je bila **Nevenka Marković**, a treća **Danica Popović**.

INTERESANTNA IGRA – STONI TENIS

U ovoj brznoj i zanimljivoj igri najviše poena u ženskoj konkurenciji osvojila je Ekipa 2A, drugo mjesto je pripalo Ekipi 2B, a treće Ekipi 3.

U muškoj konkurenciji najbolja je bila Ekipa 3, drugo mjesto pripalo je Ekipi 2, a treće Ekipi 5.



ODBOJKA ZATVORILA TAKMIČENJA

Finale u odbojci odlično su u fer plej atmosferi odigrale Ekipa 2 i Ekipa 3 koja je zauzela prvo mjesto, dok je treća bila Ekipa 4.

Nekom medalje, nekom pehari, a svim učesnicima ono najljepše što ovakvi susreti donose – nova prijateljstva i poznanstva. Još jednom se pokazala opravdanost organizovanja ovakvih susreta naših zaposlenih koji su, svi skupa, šampioni u druženju i stvaranju dobre atmosfere.



ISPUNJENA OČEKIVANJA

Većina učesnika Susreta slaže se u ocjeni da je ova manifestacija uspjela i opravdala očekivanja. Zaposleni se na Igrama za trenutak oslobađaju životnih problema, što je svakom od nas potrebno. Ovdje smo svi jednaki, bez obzira na poslove koje obavljamo i to daje ljepotu i kvalitet druženju i ojačava jedinstvo kolektiva.

Pozdravljajući na Završnoj večeri učesnike Susreta, predsjednik SO **Bešir Kajević** je kazao da su sportisti imali priliku da se dokažu na sportskim terenima, o čemu svjedoče osvojeni pehari i diplome, ali da su ove igre zamišljene kao igra, a ne nadmetanje, a tako su i protekle. Druženje je bilo i ostalo “ispred” postignutih rezultata.

Igor Mijušković, predsjednik SOZ-a, kazao je da je, na kraju, teško reći šta je bilo ljepše, sportska nadmetanja ili rezultati, efektni golovi fudbalera, spretnost penjanja na stub ili vještine i umijeće u drugim ddisciplinama, ali najljepša je bila sportska tolerancija, druženje i razmjena dobre energije.







CEDIS

Dizajn: Digital DAB
Štampa: Lux print

Crnogorski elektrodistributivni sistem
Ivana Milutinovića 12
www.cedis.me

 / cedisonline
 / cedisonline